

Na pobudo krajevnih uprav Benečije in Posočja ter videmske in koprške škofije

Praznik na Matajurju vseh sosednjih ljudi

s prve strani

Koprski škof **Jurij Bizjak** je v svojih uvodnih besedah poudaril bratstvo med Italijani, Slovenci in Furlani tudi s prisposodobijo ljudi, ki se vzpenjajo na vrh gore z različnih strani in čim se približujejo vrhu, bliže so med sabo, ko pridejo do vrha se prepoznajo in spoznajo.

Nato se je začelo somaševanje pod sotorom, kjer so se ljudje zbrali v velikem številu in stali tesno eden ob drugem, zunaj je neusmiljeno deževalo. Mašo so spremljali beneški zbori, ki jih je vodil **Aldo Klodič**, neposredno pa so jo predvajali po valovih videmskega škofijskega radia. Prisotnih je bilo dosti predstavnikov oblasti, ki so kasneje tudi pozdravili, pred koncem maše pa so požegnali evropsko zastavo, ki so jo opolnoči razobesili na vrhu Matajurja.

Zadnja misel nadškofa **Alfreda Battistija** je šla beneškemu duhovniku, ki se jim je tudi opravičil, kar se mi zdi ni storil prvič. "Med fašizmom so veliko trpeli zaradi prepovedi slovenske besede v bogoslužju, veliko so trpeli tudi v povojnih letih in še ko sem jaz prevzel mesto videmskega nadškofa leta 1970. Po vojni so se trudili za oživitve domačih verskih tradicij in lastne identitete. Za to so bili žrtve napadov, krivičnih obrekovanj, češ da so kolaboracionisti, titovci, morda celo brezumni. Veliko so trpeli in za to se jim opravičujem", je dejal Battisti in nadaljeval: "Adanes, ko praznujemo začetek nove dobe v evropski zgodovini, se globoko veselimo z njimi".

Sledili so pozdravi oblasti. Prvi je spregovoril gostitelj, zupan občine Sovodnja **Lorenzo Cernoia**, ki je še posebej izpostavil težave ljudi, ki žive v gorah in prijateljstvo med sosedi. "Locile so nas ideologije, zatemnile so tudi prijateljstvo, ki je vedno bilo med nami a smo ga spet odkrili". "Doživeli smo mašo upanja v prihodnost", je nato dejal kobarški zupan **Pavel Gregorčič**, ki je podčrtal skupno hotenje ljudi z obeh strani meje, da živijo v miru in sožitju. Predsednik gorske skupnosti **Adriano Corsi** se je v

svojem dvojezičnem pozdravu dotaknil vprašanja evropske ustave, ki je dejal ne sme zatajiti kristjanskih korenin, ki so nam skupne. Predsednik tolimnske upravne enote **Zdravko Likar** je pozdravil ljudi, ki so prisli iz vseh krajev Benečije in Posočja, kar je bil tudi namen prirediteljev.

teti, a nasprotno, da bi na njej gradili svojo bodočnost", je dejal Monai. Deželni odbor **Franco Iacop** je pozdravil v imenu deželne vlade in podčrtal vrednote miru in prijateljstva, ki se utrjujejo z evropskim povezovanjem. Napovedal je tudi svetlejši jutri za obmejne kraje, ki so od

nekdanjega obrobja postali središče nove Evrope.

Za najbolj ganljiv trenutek je na koncu poskrbel predsednik komisije slovenskega parlamenta za evropska vprašanja in predsednik prve vlade samostojne Slovenije **Lojze Peterle**. Začel je svoj govor kar po beneško in se spomnil

Med mašo sta škofa Battisti in Bizjak požegnala evropsko zastavo

Zelo lepe misli je nato povedal rektor videmske univerze **Furio Honsell**, ki se je kasneje udeležil tudi pohoda na vrh Matajur, čeprav v čisto "mestni" opremi. Govoril je o gradnji nove Evrope kot o dinamičnem procesu, v katerem ne smejo zmanjkati sanje in ideali. Dodal je, da so ljudje iz Nadiških dolin lahko vzor pluralnosti kultur in pogledov v enotnosti, obljubil je pomoč in podporo univerze pri njihovih prizadevanjih za gospodarsko in vsesplošno rast, ter se zavzel za zasidranost Univerze v teritorij, iz katerega je zrastle.

Pokrajinski odbornik za kulturo **Fabrizio Cigolot** je nato izpostavil misel, da gre v prvi vrsti za ljudski praznik in da naloga institucij je, da so zraven in podprejo take pobude. V imenu deželnega sveta Furlanije Julijske krajine, ki so ga zastopali sam predsednik **Alessandro Tesini** ter svetovalec **Molinari** in **Dolenc**, je pozdravil podpredsednik **Carlo Monai**. "Danes smo se zbrali v velikem številu, a bomo morali združeno Evropo začeti graditi že od jutri tudi v vsaki naši hiši, ne da bi se odpovedali svoji identi-

Predsednik Lojze Peterle

Rektor videmske univerze Furio Honsell

Na mejnih prehodih ob vstopu v Slovenijo

Opolnoči je bil tudi moment, da smo nazdravili

prvih potovanj s kolesom po Benečiji v casih, je dejal, "ko različnost nas ni bogatila, nasprotno, delala nam je težave na obeh straneh meje". Slovenija s svojim obrazom spada v evropski civilizacijski krog, je nadaljeval Peterle in izrazil veselje, da 14 let potem, ko so

Slovenci postavili svojo državo jim je uspelo vstopiti v EU.

"Veselim se novih možnosti za ljudi na obeh straneh meje". Nato se je Peterle v italijansčini obrnil do msgr. Battistija in se mu zahvalil za besede, ki jih je leta 1976 izrekel na Dnevu emigranta v Cedadu, ko je vabil ljudi in tudi duhovnike, naj govorijo svoj jezik, zahvalil se mu je tudi za ljubezen, ki jo je izkazal do beneških ljudi. Peterle se je spomnil tudi prvega srečanja z duhovnikom Rinom Markičem na Lesah in njegovim pevskim zborom Rečan leta 1971. "Bil je velik Slovenec in velik ljubitelj glasbe" je dejal Peterle in v njegov spomin na orglice zaigral "Odo radosti", kar je res ganilo vse.

Tako se je zaključil uradni del matajurske proslave, kjer zal ni bilo priložnosti, da bi spregovoril predstavnik slovenskih organizacij ali, da bi se kdo spomnil kulturnih delavcev, ki so ob duhovnikih z velikimi osebnimi žrtvami polstoletja gradili prijateljstvo med sosedi, gojili slovenski jezik in ustvarjali v kulturi, solstvu in gospodarstvu v Benečiji.

Sledili so nastop treh godb na pihala, predstavitev knjige, ki jo je ob priložnosti vstopa Slovenije v EU izdala Planinska družina Benečije, veselo rajanje z godci in petjem v kočih Pelizzo ter kasnejši pohod na vrh Matajurja, kjer so kot rečeno dvignili evropsko zastavo in prizgali kres v pozdrav Sloveniji. (jn)

Za pripravo praznika na Matajurju so poskarbiel tudi za prevoz blaga z helikopterjem

Puno je vederbala slava ura, puno ljudi pa je dielalo za napraviti praznik an tudi med praznikam, recimo za skuhati pašto an narest, kar je korlo. Vse je pru pohvalit an zahvalit